

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

Факультет іноземної філології та соціальних комунікацій
Кафедра германської філології

БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

Спеціальність 6.020303 Філологія

Елементи інтенсивного навчання іноземної мови в ЗОШ

Допущено до захисту «__» _____ 20 р.

Зав. каф. германської філології _____ канд. філол. наук, проф. Кобякова І. К.

Виконала:
студентка групи ПР-41
Трофименко Анастасія Валеріївна

Науковий керівник:
канд. філол. наук, доцент
Баранова Світлана Володимирівна

Суми 2018

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДЛЯ ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДИК ІНТЕНСИВНОГО НАВЧАННЯ	6
1.1. Урок іноземної мови як розмежована частина курикулуму.....	6
1.2. Наукове обґрунтування методів інтенсивного навчання.....	8
РОЗДІЛ 2. СПЕЦИФІКА ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ ІНТЕНСИВНОГО НАВЧАННЯ В РАМКАХ УРОКУ	12
2.1. Важливість розподілу матеріалу у контексті вивчення мови як фактор для подальшої успішності учнів	12
2.2 Науковий педагогічний експеримент.....	14
ВИСНОВКИ.....	16
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	19
ДОДАТКИ.....	22

ВСТУП

У процесі побудови такої різнобічної ланки педагогічної науки, як методика викладання, основним завданням та ключовим пріоритетом викладача завжди було досягнення позитивного ефекту впливу на учнів, який би покращував їх навички через підвищення знань, вмінь або культурного розвитку.

Однією з позитивних сторін навчального процесу часто відмічають ефективний підхід до викладання, що спонукає учнів бажати досягнення таких покращень на кожному уроці. Такий підхід вимагає використання декількох методичних прийомів одночасно, щоб покрити обсяги матеріалу та зацікавити учнів для подальшого зворотного зв'язку зі вчителем одночасно.

Через вади традиційної моделі освіти в навчальних планах світу з'являються ідеї для курикулумів та навчальних програм, що підвищують обсяг навчального матеріалу на деяких проміжках освітнього процесу задля досягнення описаних вище цілей. Через нестачу часу на викладання всіх навчальних предметів та постійне збільшення знань людства в тій чи іншій галузі ці ідеї застосовуються все частіше й частіше. Такі методи використання часу на уроках часто називають інтенсивними методами навчання.

Основними форматами інтенсивних методів у вивченні іноземної мови вважають вивчення другої та послідуєчих мов за короткий період часу на розмовному рівні для індивідуального навчання, але різноманітні елементи та прийоми можна зустріти та використовувати в загальноосвітніх школах. Дидактична мета уроку при цьому збережена, адже навантаження навчальним матеріалом проходить за використання тих же тем та програмних настанов школи, що вивчаються дітьми в тому чи іншому класі.

Крім цього, за умов інтенсивного навчання педагоги часто застосовують окремі елементи позитивного психологічного впливу, такі як загальна мотивація для підвищення рівню зворотного зв'язку та відвідування уроків

[16, с. 19], подолання мовного бар'єра через детермінацію проти тривожності та спонукальні розмови з учнями на індивідуальному рівні чи рівні підгрупи.

Основоположником методик інтенсивного навчання вважають болгарського психолога Г. Лозанова, що заклав більшу частину принципів сучасних методів. Питанням інтенсивного навчання займалися як вітчизняні педагоги (Китайгородська Г.О., Шехтер І.Ю., Онищук В.А. [8; 11; 13]), так і зарубіжні методологи (R.C. Gardner, W.J. Bancroft, J.B. Carroll [14; 15; 16]). Розробка проблем боротьби з психологічними ситуаціями у вивченні другої надбаної мови також включає роботи багатьох дослідників (Кашкар'єва Л.Р., Смірнов С.А., Y. Saito, D. Larsen-Freeman [4; 11; 20; 22]).

Актуальність пропонованої роботи полягає в тому, що в сучасних умовах та ситуаціях нестачі часу, незбалансованих курикулумів та інших проблем вивчення іноземних мов в українських шкільних закладах ідеї застосування елементів інтенсивного навчання можуть стати вагомим покращенням для існуючих проблем.

Об'єктом дослідження виступають уроки англійської мови в загальноосвітніх школах, а **предметом** — шляхи застосування елементів інтенсивного навчання на уроках іноземної мови.

Метою роботи є визначення та використання на практиці функціонального спектру прийомів методик інтенсивного навчання при розробці уроків іноземної мови. Мета передбачає виконання наступних завдань:

1) теоретично обґрунтувати поняття методик інтенсивного навчання та їх елементів в традиційному навчанні, а також психологічних факторів, на які позитивно впливає їх використання;

2) проаналізувати особливості педагогічних підходів основних використовуваних методик;

3) дослідити користь імплементації елементів інтенсивного навчання в рамках регулярного курикулуму.

Матеріалом дослідження виступає сукупність навчальних методів та програм вивчення іноземної мови в ЗОШ, що включають в себе елементи

інтенсивного навчання, а також матеріал педагогічного експерименту в рамках уроку.

Практичне значення дослідження полягає у тому, що його матеріали та результати можуть бути використані при написанні рефератів, статей та наукових тез з тематики.

Для вирішення поставлених задач була використана наступна методологія: спостереження та опис матеріалу, опитування в рамках констатуючого педагогічного експерименту, метод систематизації матеріалу тощо.

Бакалаврська робота складається зі вступу, двох розділів по два підрозділи в кожному, списку використаних джерел та додатків. Обсяг роботи становить 21 сторінку без урахування додатків. Список літератури включає у себе 25 літературних джерел.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДЛЯ ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДИК ІНТЕНСИВНОГО НАВЧАННЯ

1.1 Урок іноземної мови як розмежована частина курикулуму. Модифікації курикулуму

Будь-яка теорія, що зазначається в шкільній програмі або курикулумі, побудована на окремих законах, поняттях, принципах та методиках викладання. Визначаючи значення навчальної дисципліни, методисти обирають для розгляду той матеріал, якого буде достатньо для необхідного засвоєння теорії учнями [15, с. 258]. У контексті викладання іноземних мов це особливо важливе питання, адже різні мови та різні групи учнів вимагають вдало диференціювати вимоги шкільної програми для складання найбільш ефективного та продуктивного плану занять.

Зазвичай ефективні підходи та прийоми викладання прописано в курикулумі, але іноді вчитель має імплементувати власні експериментальні або ідейно не завершені підходи. Така стратегія викладання поза рамками шкільної програми називається модифікатором курикулуму. Т. Хол розрізняє концепт модифікації курикулуму та його покращення, зазначаючи, що модифікація несе куди більш радикальні зміни до складності, мети або змісту уроку чи програми [18, с. 4].

Так як один урок є частиною великої шкільної програми, навіть його зміни можна вважати модифікацією курикулуму, якщо ці зміни є досить значними та впливають на загальний процес вивчення власне іноземної мови. Модифікацією при цьому не можна вважати зміну одного підручника з того ж предмету на інший, адже вони написані в рамках близької чи навіть єдиної навчальної програми. Але разом з тим навантаження учнів під час уроків додатковим навчальним матеріалом або фоновими культурними чи

лінгвістичними знаннями за умов підвищеного темпу навчання може вважатися модифікацією навчального плану [13, с. 117].

Виходячи з цього, модифікатором курикулуму вивчення іноземної мови вважається зміна обсягу або часу на подачу змісту уроку, застосування додаткових інструкцій чи методичних прийомів, які будуть використані на уроці або зміна навантаження діахронічним контентом (будь-то лінгвістичний чи культурний) повного змісту та плану уроку. Зазвичай такі модифікатори вносяться в разі зміни складу класу або нестачі навчальних годин на вивчення того чи іншого важливого для продовження курсу матеріалу.

Також модифікація затверджених шкільних програм використовується при роботі з дітьми із спеціальними потребами та учнями, що навчаються дистанційно, індивідуально, чи екстерном закінчують навчання [25].

Однією з тактик модифікації курикулуму вважають комплекс методик інтенсивного навчання. За Г.О. Китайгородською, інтенсивне навчання — це вивчення предмету за короткі терміни через задіяння соціо-психологічних процесів в групі та управління обсягами матеріалів через спілкування вчителя з учнями [5, с. 4].

Це визначення розвивається через використання модифікацій курикулумів за допомогою емотивно-сміслових висловлювань, які б прискорювали розуміння великих обсягів навчального матеріалу, та змін в контенті звичайних розмежованих уроків на користь діахронічних знань. Фонові знання, отримані під час уроку, де вчителем застосовувалися елементи інтенсивного навчання, стимулюють певне емоційне відношення учня до самого процесу навчання та сприяють розвитку повсякденного використання іноземної мови через мнемонічну діяльність.

Яскравим прикладом методу інтенсивного навчання можуть послужити поділ навчального матеріалу на частини та рольові ігри, засновані на ньому. Спочатку учням подається нова інформація, вивчення якої вони починають з лексичної частини. Діти засвоюють лексику під час тренування її в спілкуванні з іншими учнями за заданими типовими ситуаціями, при цьому граматику не

вивчається. Далі матеріал засвоюється у вигляді монологів, де вже залучається і граматика, починають формуватися навички письмового мовлення. Заключний етап — це практика нового лексичного та граматичного матеріалу у спілкуванні. Таким чином, діти отримують та засвоюють на практиці більше інформації за обмежений час, аніж під час проведення уроку за традиційною моделлю.

1.2 Наукове обґрунтування методів інтенсивного навчання

Основоположною причиною для зародження методу стали інноваційні ідеї виключення вивчення синхронічних елементів мови для оволодіння мовою за більш короткий відрізок часу. Освоєння розмовної мови без однієї з функціональних ланок бажаної мови — ключова мета повних методик інтенсивного навчання.

В контексті уроку іноземної мови таке явище можна віднести до використання фонових знань для подолання мовного бар'єру між учнем, його першою надбаною мовою та будь-якою іншою.

Коли ми вказуємо першу надбану мову, ми користуємося визначенням В.І. Белікова та Л.П. Крисіна, які вказують, що перша надбана мова — це не етнічна мова людей, але перша, яку вони вивчили на функціональному рівні, включаючи культурні та літературні мови [1, с.15].

Іншими причинами появи інтенсивних моделей є краще пристосування дітей-учнів до сприйняття деякого матеріалу у виділеному курикулумом віці. Так, Н. Орлова вказує, що підлітки від 13 до 17 років краще будуть сприймати більш абстрактні системи мови, такі як граматика [7, с. 28], тому її обсяги на уроках можна збільшувати, при цьому мінімізуючи в шкільних програмах для молодших класів.

Засновником технік інтенсивного вивчення іноземної мови вважають болгарського педагога Г. Лозанова. Його сугестопедичний метод навчання —

це система вивчення й закріплення мовного матеріалу в різних ситуаціях спілкування, орієнтована на створення природного мовного середовища, активізацію учнів у процесі уроку та мобілізацію прихованих психічних резервів особистості [21, с. 39].

Це поняття походить від терміну «сугестія» — процесу імпліцитного навіювання та натяків на приховані здібності чи якості того чи іншого об'єкта [8, с. 2]. Сугестивні настанови можуть посилювати та стимулювати реакції в свідомості реципієнта та актуалізацію подальшого досвіду в комунікації. В контексті даної роботи сугестія — це імплікація переваг впевненості учня в собі при засвоєнні матеріалу.

На думку педагогів і психологів, ефективність такої методики полягає в наступному:

- 1) створення та стимуляція сильної мотивації для навчання;
- 2) подолання різних психологічних перешкод для засвоєння матеріалу та роботи на уроці, таких як сором'язливості, страху, скутості;
- 3) можливість оволодіти великою кількістю інформаційних одиниць, що надалі буде допомагати учням краще розуміти комунікативний матеріал [17, с. 248];
- 4) уміння активно використовувати інформаційний запас у спілкуванні, Д. Ларсен-Фрімен називає феномен невикористання вже вивченої інформації в комунікативних актах дилемою надбання проти використання [20, с. 361];
- 5) уміння переносити засвоєні інформаційні одиниці в різні комунікативні ситуації.

Окрім того, при використанні сугестопедичного методу, за словами самого Г. Лозанова, звичайне навчання традиційного формату, тобто запам'ятовування з концентрацією уваги поєднується з неусвідомленим запам'ятовуванням [21, с. 27], що розширює можливості пам'яті. Тут має місце явище гіпермнезії, також відомого як надзапам'ятовування [14, с. 192].

Метод Г.О. Китайгородської базується на тих же принципах, але йде далі у зміні формату навчання від традиційних курикулумів [6]. Її школа

використовує колективні соціальні взаємодії в групах як ключову та найбільш ефективну роботу на уроках, де теоретична частина одразу засвоюється та опрацьовується на практиці. Учні мають змогу відразу ж застосувати щойно набуті знання з певної теми в конкретній ситуації, що допомагає краще зрозуміти та запам'ятати інформацію. Особливо ефективно це відбувається під час виконання вправ із залученням цілої групи учнів. Колективна взаємодія сприяє обміну навчальним матеріалом, вдосконаленню навичок кожного учня, подоланню певних страхів. Саме такі педагогічні прийоми було використано в науковому експерименті, що описано в практичній частині даної роботи.

Ці методи за класифікацією С.А. Смірнова, а саме системні, особисті, діалогічні, за діяльністю, за етносом [11, с. 95], можна відносити до діяльнісних, адже при переконанні учня в бажанні надбання нових знань та постійного зворотного зв'язку зі вчителем учень змінює свої особисті фактори для подальшої діяльності. Теоретичні засади уроку (граматика, лексика та ін.) не подаються в попередньо-вивченому форматі, а вивчаються учнями в процесі єдиної, практичної частини зайняття та виступають як один з аспектів активної діяльності.

Учні починають аналізувати свою ефективність та рівень знань самостійно. Завдяки цьому поступово зникають такі фактори як сором'язливість, страх чи тривожність. За дослідженнями Л.С. Виготського, після таких занять учні можуть почати собою пишатися та розуміти, що їх праця може приносити естетичне задоволення [3, с. 81].

Але за навчальним матеріалом та сугестивними навіюваннями криється не лише позитивна нота, але й боротьба проти таких сильних почуттів як страх та тривожність, які можуть спіткати учнів під час вивчення мови.

За О.І. Власовою, тривожність — це схильність людини до переживання стану тривоги [2, с. 139]. Тривога в більшості ситуацій, таких як навчальний процес, виникає через невиконання очікуваних результатів певної діяльності.

За умов, коли людина відчуває провал без будь-яких передумов для раціонального хвилювання, тривога стає шкідливою у будь-якому життєвому

процесі. Вона стає хронічною, постійною, і починає з'являтися не тільки в стресових ситуаціях, але і без видимих причин. Ф. Райс пише, що в таких випадках тривога не тільки не допомагає людині, але і, навпаки, починає заважати їй в її повсякденній діяльності [10, с. 263].

Й. Сайто зазначає, що при вивченні будь-якої іноземної мови рівень тривожності лише підвищується при збільшенні рівня знання мови [22, с. 206], тож задіювати методи, які мотивували б учнів на покращення, можна та потрібно на будь-якому етапі вивчення мови.

М. Ширван приписує нагляду за учнями під час навчального процесу чи перевірки рівня знань перше місце серед чинників тривожності [24, с. 491]. За результатами досліджень Л.Р. Кашкарьової, інтелектуальний потенціал учнів часто залишається недооціненим через наявні недоліки в системі зворотного зв'язку [4, с. 72]. У таких випадках методи інтенсивного навчання в теорії можуть боротися з тривогою через використання групових тренінгів, спільної роботи всього класу над поставленим питанням, завданням чи відмовою від витрачання часу на оцінювання діяльності на користь збільшення обсягів матеріалу, який подається для вивчення учнями.

РОЗДІЛ 2

СПЕЦИФІКА ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ ІНТЕНСИВНОГО НАВЧАННЯ В РАМКАХ УРОКУ

2.1 Важливість розподілу матеріалу у контексті вивчення мови як фактор для подальшої успішності учнів

Як можна побачити з наведених вище прикладів, навчальний матеріал уроку іноземної мови може бути застосований в блоках, що поєднують інформативність обсягу матеріалу та сугестію того, що учень не дарма витрачає час у школі, на досить невеликий період часу, який займає менше, ніж весь урок. Матеріали різних аспектів вивчення іноземної мови частіше всього вже розділені на блоки, задані шкільною програмою, в підручниках іноземної мови, тож підсилити ефект тієї чи іншої ланки для одного чи декількох уроків не видається надто складним завданням.

Прикладами використання інтенсивних методів в шкільних програмах є наступні форми проведення уроків:

- 1) вилучення більшої частини граматичного матеріалу на початкових етапах вивчення мови, але не повна відмова від неї;
- 2) вивчення майже повного обсягу фонетичної та фонологічної баз мови на перших зайняттях, що відкидає лише виключення з правил та фонем, що були запозичені з інших мов;
- 3) спонтанне збільшення обсягів лексико-граматичного матеріалу, що не пов'язане з віком учнів, таке як вивчення списку дієслів сильного або нерегулярного відмінювання;
- 4) відкриті уроки інтеграційного характеру з підвищеним навантаженням на діяхронічні знання учнів.

Г.О. Китайгородська приводить аргументи проти стаціонарного вивчення граматичних форм, що рідко використовуються в комунікативних актах розмовного типу [5, с. 37]. М. Савьель-Тройке відзначає, що розмовна

компетенція другої набутої мови має стати пріоритетною для учнів, якщо вони планують використовувати мову лише як іще один інструмент [23, с. 145]. Це можна трактувати як ефективність підвищення розмовної компетенції за рахунок відмови від специфічних елементів академічної компетенції в поданій мові через використання підвищеного обсягу матеріалів з потрібних за контекстом уроку блоків навчальної програми (фонетики, лексики, семантики тощо).

Хоча попередні описані методи інтенсивного навчання можуть бути розбиті на окремі елементи, що імплементовано під час одного виділеного уроку, потрібно розуміти, що вони базуються не лише на навчальному матеріалі, а й на вмінні вчителя подати даний матеріал. Послідовне засвоєння великих обсягів тематичного матеріалу не може бути ефективно виконане без предметної компетенції викладача та успіху в плануванні та правильній подачі матеріалу на уроці.

Ці критерії вимагають від вчителя інтуїтивного підходу до мотивації учнів, до їх потенціальних проблем з матеріалом для вивчення та рамками програми уроку, а також важливо, щоб вчитель звертав увагу на можливі психологічні проблеми учнів під час навчання. Такий підхід передбачає попередній аналіз матеріалу, що було відведено на урок в шкільній програмі та того чи іншого матеріалу, який вчитель збирається додати до нього в рамках спроби інтенсифікувати процес.

Потрібно зазначити, що схожі методики використовуються не лише на уроках в освітніх закладах, але й в підручниках для дистанційного чи самостійного навчання або спеціальних довідниках для підготовки до екзаменів. Все частіше в навчальних довідниках сухе та звичне формулювання «Nota Bene» перед додатковими матеріалами для вивчення замінюється на мотиваційні «Get Smarter» або «Let's learn more», що за природою являє собою модифікацію роботи з підручником в сторону активізації психологічних факторів, на якій базуються методи інтенсивного навчання.

Один з таких підручників було використано для побудови планів-конспектів уроків, проведених мною в рамках переддипломної практики. Приклад плану-конспекту та діяльності протягом уроку можна побачити в додатку А. Вправи містять елементи інтенсивного навчання, а саме: колективна взаємодія між учнями для забезпечення кращого засвоєння матеріалу, розподіл навчального матеріалу на частини, застосування на практиці нових знань у формі діалогічного та монологічного спілкування.

2.2 Науковий педагогічний експеримент

У рамках переддипломної педагогічної практики мною було проведено педагогічний експеримент, який би доводив ефективність даних методів на практиці. Ідея експерименту полягала в наданні учням вільно оглянути та засвоїти досить великий об'єм навчального матеріалу з можливістю безперервного контакту з вчителем та перевірити результати учнів постфактум за допомогою простого опитування в казуальній ситуації без подальшого оцінювання в рамках шкільної програми. Прикладами питань були «Розкажи, що ти запам'ятав, англійською, будь-ласка?» або «Як ти можеш використати це в подальшому навчанні?».

Експеримент проходив на відкритому уроці англійської мови з дванадцятьма учнями однієї з підгруп 10-го класу загальноосвітньої школи та становив з себе презентацію 10-ти текстів про різноманітні свята та дні відзнак, що відзначаються в США та Великобританії з подальшим опитуванням, що було зумовлено курикулумом на другий семестр 10-го класу.

Обсяг матеріалу був приблизно в 3 рази більший, ніж на звичайному уроці. За традиційною моделлю проведення заняття, учні повинні розглядати лише декілька текстів, при цьому вивчати лексику та граматику. Суть мого експерименту полягала в тому, щоб дати учням якомога більше текстів, які б розширювали їх лексичні, граматичні та фонові знання одночасно, також

перевірити наскільки уважними вони будуть і як багато запам'ятають. Приклади текстів, які було використано протягом уроку, подано в додатку Б.

Цікавими для учнівського складу модифікаторами були відзначення незвичайних або абстрактних речей, такі як день спонтанного прояву доброти (Day of Random acts of Kindness), день Зоряних Війн (The Star Wars Day) або день відкриття подарунків (Boxing Day), тексти про які були надані поряд з вже відомими дітям святами, такими як Різдво або Великодень.

Одним з обов'язкових питань опитування було «Чи чули ви про ці свята і чи будете їх відзначати?». Інші питання вимагали від учнів активізацію фонових знань з іноземної мови, історії чи географії країн, мова яких вивчається. Наприклад, «Чи можете ви назвати інші свята, які відзначаються на честь фільмів чи літературних творів?». Результати опитування та вільного зворотного зв'язку становили цікаву статистику: три з дванадцяти учнів не приходили на зайняття до оголошення про урок-акцію, що демонструє потенціал підвищення рівня відвідування уроки; п'ять з дванадцяти відповіли, що будуть відзначати деякі зі свят, про які вони не чули до уроку та принесли свої матеріали на наступний урок, що доводить поліпшення мотивації через сугестивний метод та підвищення рівня культурного розвитку учнів.

Майже всі учні дали досить розгорнуту та коректну відповідь про чотири чи більше текстів, що було презентовано. Це доводить ефективність сприйняття частини розмовного та лексичного матеріалу в умовах підвищеного навантаження на одному уроці, тож експеримент можна вважати успішним.

Тож, інтенсивне навчання іноземної мови може являти собою не лише стереотипний прискорений курс набуття мовних навичок за короткий проміжок часу, але і розмаїття методичних настанов, що при вмінні вчителя аналізувати ситуацію з настроєм класу та прогресу вивчення/засвоєння матеріалу можуть привести до покращення подальших результатів та зниження рівня тривожності або невідвідування уроків, навіть при збільшенні обсягу навчального матеріалу, що запропоновано.

ВИСНОВКИ

У рамках пропонованої роботи здійснено теоретичний та практичний внесок до вивчення іноземних мов у школі та власної апробованої педагогічної практики, виявлено реальні функціональні та дидактичні можливості з отримання позитивного навчального ефекту методик, що використовують елементи інтенсивного вивчення іноземних мов як ключовий інструмент планування уроку.

За рахунок теоретичного обґрунтування поняття інтенсивного навчання іноземних мов та його елементів в традиційному навчанні, а також психологічних факторів, на які позитивно впливає його використання отримано достатньо матеріалів для проведення апробаційного експерименту в рамках практичних занять в загальноосвітній школі.

В даній роботі в більшості описано методи Г. Лозанова та Г.О. Китайгородської, а також наведено приклади основ для цих методик в повсякденній традиційній роботі вчителя.

Переглянувши особливості інтенсивних підходів до вивчення іноземних мов, можна сказати, що теоретична база методик вже давно розглянута та може підлягати подальшому розвитку лише с точки зору продовження та підсилення вже існуючих методик.

При цьому тема залучення елементів інтенсивного навчання до традиційної загальноосвітньої програми також не є новою, але розгляд одного чи декількох уроків в рамках активізації навчальних процесів за поданими методиками показує, що вони можуть бути задіяні на одному окремому уроці, що не пошкодить загальному курикулуму та буде виступати як його модифікатор.

Завдяки педагогічному експериментові було доведено, що інтенсифікація наукового матеріалу в рамках окремого уроку може приносити частину тих самих ефектів, які приносить повний курс або програма інтенсивного вивчення іноземних мов. Було пояснено користь підвищення рівня складності та обсягу

активності на уроці, яка б використовувала не тільки теоретичні знання мовних систем, а й збагачувала фонові знання учнів, які можуть стати їм до нагоди, було запропоновано використовуючи методи сугестії та десугестії.

Дані прийоми показали себе ефективними, адже опитування в рамках експерименту демонструє очевидне подолання мовного бар'єру та тривожності перед роботою майже всіма учнями, мотивацію на подальшу діяльність та інші психосоціальні та дидактичні позитивні ефекти.

Основна мета використання інтенсивних методик на уроці іноземних мов полягає в тому, що за інтеграції більшої кількості навчального наочного матеріалу до традиційних прийомів вивчення мов повідомлення може нести багатоаспектний психосоціальний вплив, що в ідеальній ситуації має мотиваційний контекст, більш близький до реальних ситуацій, ніж матеріал уроку традиційної моделі.

Наявність модифікаторів курикулуму, що сприяють активізації та інтенсифікації праці на уроці, також спонукають вчителя до активного використання додаткових матеріалів, альтернативних технік зворотного зв'язку тощо.

Слід також відмітити, що уроки, модельовані за допомогою одного з інтенсивних підходів (Г. Лозанов, Г.О. Китайгородська, Ю. Штейхер та ін.) знаходяться в сфері потенційної навчальної інновації та можуть створювати кращі умови для реалізації учнями мети уроку за рахунок кращого засвоєння та розуміння інформації.

Такі уроки можуть бути використані як матеріал для відкритих уроків та демонстраційних зайнять або для пришвидшеного вивчення нового розмовного та лексичного матеріалу, що може стати у нагоді для будь-якого вчителя іноземних мов.

Я, *Трофименко Анастасія Валеріївна*, своїм підписом засвідчую, що моя бакалаврська робота *«Елементи інтенсивного навчання іноземної мови в ЗОШ»*

виконана з дотриманням усіх вимог до наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань, самостійно та індивідуально. При написанні роботи я дотримувалась принципів академічної доброчесності та несу відповідальність за порушення загальноприйнятих правил цитування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. В.И. Беликов, Л.П. Крысин. Социолінгвістика : учеб. для вузов / В.И. Беликов, Л.П. Крысин. — Москва : Российский гос. гуманитарный университет, 2001 — 439 с.
2. Власова О.І. Педагогічна психологія: Навчальний посібник. — К.: Либідь, 2005. — 400 с.
3. Выготский Л.С. Анализ эстетической реакции. — Изд. 5., испр. и доп. / Л.С. Выготский — М: Лабиринт, 1998. — 416 с.
4. Кашкарьова Л.Р. Психологічні засади моніторингу навчальних досягнень учнів основної школи / Л.Р. Кашкарьова / Національний педагогічний ун-т ім. М.П. Драгоманова. — К., 2005.
5. Китайгородская Г.А. Методика интенсивного обучения иностранным языкам — Издание второе, исправленное, дополненное / Г.А. Китайгородская. М.: Изд-во «Высшая Школа», 1986. — 103 с.
6. Китайгородская Г.А. «О методе» [Электронный ресурс] / Китайгородская Г.А. — М : Школа Китайгородской, 2012. — Режим доступа: <http://www.kitaygorodskaya.ru/about-us/about-the-method.html>
7. Орлова Н., Кучай Т. / Вікові особливості вивчення іноземної мови. Наукові записки / Н. Орлова, Т. Кучай // Наукові записки — Випуск 99, Сер. : Педагогічні науки — Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2011. — С. 34-40
8. Ніколаєнко С. Психологічні особливості базових видів сугестії [Електронний ресурс] / С. Ніколаєнко — Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, Київ, 2011 — Режим доступу: <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/39498/08-Nikolaenko.pdf>

9. Онищук В.А. Урок в современной школе Пособие для учителей. / В.А. Онищук — М.: Просвещение, 1981. — 191 с.
10. Райс Ф. Психология подросткового и юношеского возраста / Ф. Райс — СПб. : Питер, 2003. — 624 с.
11. Смирнов С.А. Котова И.Б., Шиянов Е.Н. и другие. Педагогика : Педагогические теории, системы, технологии [Текст] / Под ред. С. А.Смирнова — 4-е изд., испр. — М. : Издательский центр «Академия», 2000. — 512 с.
12. Усаченко І.В. До питання вивчення мовної ситуації / І.В. Усаченко // Мова і культура. (Науковий журнал). — К. : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2013. — Вип. 16. — Т. І (163). — С. 51-56
13. Шехтер И. Ю. Живой язык. / И.Ю. Шехтер — М. : Ректор, 2005. — 240 с.
14. Bancroft W.J. Suggestopedia and Language : Variations on a Theme / W.J. Bancroft — Gordon and Breach Publishers — Singapore, 1999 — 382 с.
15. Carroll J.B. Human cognitive abilities: A survey of factor-analytical studies. — New York : Cambridge University Press, 1993 — 714 с.
16. Gardner R.C. Motivation and Second Language Acquisition [Electronic resource] / R.C. Gardner — PORTA LINGUARUM 8, Granada — 2007 — Access mode: <http://digibug.ugr.es/bitstream/handle/10481/31616/Gardner.pdf;jsessionid=913DE7F6612A9ADDFDF58CD43222E1FCB>
17. Gardner R.C., Smythe P.C., Brunet G.R. Intensive second language study: effects on attitudes, motivation and French achievement* / R.C. Gardner, P.C. Smythe, G.R. Brunet — University of Michigan , Ann Arbor — Language Learning Research Club, 1977 — 243-261 с.
18. Hall T., Vue G., Koga N. and Silva S. *Curriculum Modification*. [Electronic resource] Wakefield, MA: National Center on Accessing the General Curriculum,

2004. — 39 c. — Access Mode : <http://aem.cast.org/about/publications/2004/ncac-curriculum-modification.html>

20. Larsen–Freeman D. The Cognitive–Social Debate in Second Language Acquisition / D. Larsen-Freeman // The Modern Language Journal, Volume 91, Issue #1 — 2007 — c. 773-787

21. Lozanov G. Suggestopaedia — Desuggestive Teaching, Communicative Method on the Level of the Hidden Reserves of The Human Mind / G. Lozanov — Vienna, 2005. — 140 c.

22. Saito Y., Keiko K. Samimy Foreign Language Anxiety and Language Performance: A Study of Learner Anxiety in Beginning, Intermediate, and Advanced-Level College Students of Japanese / Y. Saito, Keiko K // Foreign Language Annals — Volume 29, Issue #2 American Council on the Teaching of Foreign Languages — Wiley Blackwell, 1996 — 202-218 c.

23. Saville-Troike M. Introducing Second Language Acquisition / M. Saville-Troike // Cambridge University Press, New-York, 2005. — 206 c.

24. M. E. Shirvan, N. Talebzadeh English as a Foreign Language Learners' Anxiety and the Interlocutors' Status and Familiarity: An Idiodynamic Perspective in Polish Psychological Bulletin 48(4) ·Committee of Psychology of the Polish Academy of Sciences, Warszawa 2017 — 489-503 c.

25. OECD Online Library What makes a school a learning organization? A guide for policy makers, school leaders and teachers [Electronic resource] / OECD, Paris, 2018 — 13 c. — Access mode: <http://www.oecd.org/education/school/school-learning-organisation.pdf>

ДОДАТКИ

Додаток А

Розгорнутий план-конспект уроку англійської мови.

Урок № 2

Дата 30.01.2018

Клас 10

Тема уроку: Family and social life

Мета уроку:

Практична:

- удосконалювати та практикувати вокабуляр пов'язаний з темою уроку.
- практикувати навички словотворення та повторити суфікси за допомогою яких творяться іменники.
- практикувати навички висловлення власної думки.
- практикувати навички аналізу текстів та їх контексту.

Освітня: познайомити учнів з відмінностями родинних відносин в різних країнах та основними принципами соціального життя.

Виховна: пояснити важливість взаєморозуміння між різними поколіннями.

Розвиваюча: розвивати логічне мислення, навички висловлення власної думки, а також навички групової роботи.

Тип уроку: вивчення нового лексичного матеріалу та повторення граматичного матеріалу.

Обладнання: підручник “Get 200! Marta Rosińska, Lynda Edwards”.

Наочність: граматична таблиця “Word formation”.

Хід уроку

I Організаційний момент.

Бесіда з класом про новини, справи в класі. Фонетична зарядка.

*“Good morning to the teacher, Good morning to the friends,
Good morning to the books, Good morning to the pens.
Good morning, good morning, The lesson has begun.
Good morning, good morning, Let’s learn English and have fun.”*

May we sit down?

Sit down, please

На дошці пишеться тема уроку “Family and social life”. Учням дається можливість здогадатися, чого буде стосуватися тема, а також які питання будуть обговорюватися протягом вивчення теми.

II Робота над темою:

Учням дається 5 хвилин для створення асоціативного ряду на основі поданої теми уроку. Асоціативні ряди учнів порівнюються та по можливості доповнюються.

Учні виконують вправу 1 на стр.72, після закінчення учні працюють в парах чи групах (в залежності від кількості дітей) обговорюючи чи знають когось такого ж віку та особливості окремих вікових категорій. (Answers: 1D; 2E; 3F; 4A; 5B; 6C).

1 Match the age-related words and expressions with ages 1–6. Do you know people who are these ages? Who are they?

1 50 2 37 3 14 4 85 5 2 6 21

A elderly

C young adult

E in his thirties

B toddler

D middle-aged

F teenager

III Розвиток умінь і навичок монологічного мовлення:

Клас ділиться на 6 груп, кожна група отримує свою вікову категорію із вправи

1. Учні працюють в групах, обговорюють свою тему та описують вікову категорію, її особливості, не називаючи її. Після цього кожна група зачитує опис, інші групи мають здогадатися, яку саме вікову категорію описала група.

IV Робота над граматичним матеріалом.

Учні, використовуючи логічне мислення, повинні відповісти, яка частина мови та слово пропущене у вправі 2 стр.72, а також визначити частину мови слів в дужках. Після цього відбувається обговорення питань у вправі (вправа 3). Також пояснюється граматичний матеріал за допомогою таблиці “Word formation”.

WORD BUILDING

2 Complete the questions with the correct nouns formed from the words in brackets.

- 1 Is there the _____ (generate) gap between you and your parents?
- 2 Is it better to have a long or a short _____ (engage) before getting married?
- 3 Why is _____ (adolescent) such a difficult time of life?
- 4 What is the _____ (retire) age in Ukraine?

3 Work in pairs. Ask and answer the questions from exercise 2.

(Answers: 1 generation; 2 engagement; 3 adolescence; 4 retirement).

Для закріплення лексичного та граматичного матеріалу учні виконують вправу 4, стр. 72. (Answers: 1 late; 2 heart; 3 up; 4 immature; 5 twenty-five-ish; 6 turned, age; 7 getting).

4 Complete the sentences with the correct words in the box.

EXTENDED

turned late heart immature age
up twenty-five-ish getting

- 1 My aunt wasn't young when she got married. She was in her _____ forties.
- 2 My grandad's seventy-five but he's still very young at _____.
- 3 My dad died when I was young and I had to grow _____ very quickly.
- 4 My cousin, Mark, is nineteen, but he's still very _____.
- 5 How old would you say Tom is? I think he's _____, but I don't know his exact age.
- 6 Helen has just _____ forty but she certainly doesn't look her _____.
- 7 My uncle is _____ on a bit now. He can't walk for long without a break.

Після цього учні повинні скласти схожі речення про своїх родичів із використанням тематичних слів.

Заключний етап уроку.

- 1) пояснення домашнього завдання — описати членів своєї родини використовуючи слова зі стр. 86 якомога частіше і більше.
- 2) підведення підсумків роботи на уроці, учні діляться тим, що нового вони дізналися. Обговорення оцінок.

Додаток Б

Приклади текстів, які були використані на уроці-експерименті

RANDOM ACTS OF KINDNESS DAY

It is a day to celebrate and encourage random acts of kindness. "It's just a day to celebrate kindness and the whole pay it forward mentality", said Tracy Van Kalsbeek, executive director of the Stratford Perth Community Foundation, in 2016, where the day is celebrated on November 4. It is celebrated on September 1 in New Zealand and on February 17 in the US.

The Random Acts of Kindness Foundation (RAK) was founded in 1995 in the US. It is a nonprofit headquartered in Denver, Colorado.

Random Acts of Kindness (RAK) day began in 2004 in New Zealand.

Ideas include:

- 1) Pay for the person behind you in the drive-thru
- 2) Let someone go ahead of you in line
- 3) Buy extra at the grocery store and donate it to a food pantry
- 4) Buy flowers for someone (postal worker, grocery store clerk, bus driver, etc.)
- 5) Help someone change a flat tire
- 6) Post anonymous sticky notes with validating or uplifting messages around for people to find
- 7) Compliment a work colleague on their work
- 8) Send an encouraging text to someone
- 9) Take muffins to work
- 10) Let a car into the traffic ahead of you
- 11) Wash someone else's car
- 12) Take a gift to new neighbors and introduce yourself
- 13) Pay the bus fare for the passenger behind you

The “celebration day” is based on the fundamentals of altruism and civic help of any citizen for another. The main goal behind it is to plant the idea of making good deeds for other people, no matter if they did something for you before or not.

Questions:

1. Have you heard of this day?
2. Would you go out to help strangers on a single day?
3. How often do you help people you don't know?
4. Do you know any charities?

STAR WARS DAY

Star Wars Day, May 4, celebrates George Lucas' Star Wars. It is observed by fans of the media franchise. Observance of the commemorative day spread quickly through media and grassroots celebrations.

The date was chosen for the pun on the catchphrase "May the Force be with you" as "**May the Fourth** be with you". Even though the holiday was not created or declared by Lucasfilm, many Star Wars fans across the world have chosen to celebrate the holiday. It has since been embraced by Lucasfilm as an annual celebration of Star Wars.

The Los Angeles City Council declared May 25, 2007, as Star Wars Day, in honor of the 30th anniversary release date of Star Wars. A separate initiative for observing Geek Pride Day on May 25 is based on the Star Wars connection along with ties to The Hitchhiker's Guide to the Galaxy (Towel Day) and Discworld.

Questions:

- 1) Have you heard of this day?
- 2) Have you watched these films?
- 3) Would you like to celebrate this holiday?